

Goedgekeurd ALV 02-10-2019 / Agendapunt 7

Succesvolle terugplaatsing c.q. succesvolle overstap van kinderen van SBO en SO naar een basisschool

0. Inleiding:

In oktober 2018 is de ALV akkoord gegaan met het instellen van een stimuleringsmaatregel ten behoeve van het met grotere kans op succes terug plaatsen van kinderen van SBO en SO naar een basisschool

De volgende stimulerende / ondersteunende impuls geeft het SWV:

Bij terugplaatsing van SBO of SO naar BaO:

- € 5.000,00 per leerling voor BaO
- € 2.000,00 per leerling voor SBO en SO

Het SWV zou met betrekking tot terugplaatsing een korte notitie maken: van een stukje visie naar een handreiking om de kans op een succesvolle terugplaatsing zo groot mogelijk te laten zijn.

Hierna wordt eerst kort de visie en missie van het SWV weergegeven. Hierin zit opgesloten de wens om terugplaatsingen te stimuleren en ondersteunen.

Vervolgens wordt ingegaan op het thema terugplaatsing en overstap; waar hebben we het over.

Tot slot wordt een handreiking op hoofdlijnen weergegeven. Deze handreiking (*bron: "De overstap van leerlingen van speciaal naar regulier onderwijs", Maartje Reitsma en Aleid Schipper, KPC, Speciaal Gewoon*) is met name bedoeld ter ondersteuning van het vergroten van de kans op een succesvolle terugplaatsing / overstap. Opgemerkt mag worden dat de verschillende fases die worden omschreven in feite ingrediënten zijn die de kans op succes van de onderwijsloopbaan van een kind in algemene zin vergroten.

Mocht u willen reageren: van harte uitgenodigd. In ieder geval veel succes gewenst in het iedere dag van betekenis zijn voor al die beloftevolle kinderen, nu ingezoomd op kinderen die teruggeplaatst worden van een SBO- of SO-school naar een basisschool.

1. Visie en missie

De visie van het SWV kan gevangen worden in de volgende zinsnede:

"Naar meer thuisnabij inclusief onderwijs: waar mogelijk, waar passend, waar verantwoord".

Het mission statement van het verband hangt hier uiteraard nauw mee samen:

"Ons Samenwerkingsverband biedt thuisnabij passend onderwijs en ondersteuning aan alle kinderen van 3-14 jaar zodat zij zich optimaal in een ononderbroken leer- en ontwikkelingsproces kunnen ontwikkelen".

2. Terugplaatsing en overstap van SBO en SO naar een reguliere basisschool: waar hebben we het over?

Het SWV is van mening dat, ook in de toekomst, kinderen gebaat zijn bij het volgen van passend onderwijs in een SBO of SO-school.

Het is een misvatting te denken dat leerlingen bij de invoering van passend onderwijs niet meer naar het speciaal (basis)onderwijs zouden mogen. We willen wel alles in het werk stellen om een zo krachtig mogelijke basisondersteuning te realiseren, zodat het aantal leerlingen dat gebruik moet maken van een SBO- of SO-voorziening (extra ondersteuning) minder wordt.

Tevens stimuleert en ondersteunt het SWV kritisch te kijken naar de lengte van de plaatsing in het S(B)O. Het streven is namelijk om plaatsingen in het S(B)O een meer tijdelijk karakter te laten hebben.

In iedere TLV-aanvraag wordt van de aanvrager(s) verwacht dat men uitspraken doet over een mogelijk terugkeerperspectief. Het SWV vindt het in die situaties van belang dat de school van herkomst betrokken wordt bij periodiek te voeren evaluatiegesprekken waarbij het terugkeerperspectief altijd aan de orde is en ook ziet hoe er met het kind wordt omgegaan, hoe gaat het.

Het is onze wens en we schatten het in als vaker haalbaar?

De KPC Groep heeft onderzoek gedaan naar factoren die bijdragen aan een succesvolle terugplaatsing van leerlingen van speciaal onderwijs naar regulier onderwijs. Het ging in dit geval om terugplaatsing van cluster 4-leerlingen naar het regulier basisonderwijs. Uit het onderzoek blijkt dat zowel het regulier als speciaal onderwijs positief reageert op terugplaatsing. Het speciaal onderwijs vindt 81% van de terugplaatsingen geslaagd. Voor het regulier onderwijs is dat 77%. Zo'n 10% van de terugplaatsingen wordt als niet succesvol aangemerkt. Bij terugplaatsing is het belangrijk om niet alleen naar de mogelijkheden van de school te kijken (visie, attitude, ondersteuningsstructuur), maar ook naar factoren in het team (handelingsbekwaamheid van de leraar, kennis, attitude) en naar factoren in de groep of klas (samenstelling, sfeer, attitude). Voor de overstapper blijkt vooral de houding van de leerkracht in het reguliere onderwijs bepalend te zijn. "Deze weg begint met de vraag: accepteren wij dat alle leerlingen anders zijn? Moeten alle leerlingen altijd allemaal hetzelfde doen en kunnen? Of mogen we ook individueel kijken naar de leerling? Dat kan in hele kleine dingen zitten. Bijvoorbeeld: moeten alle leerlingen een presentatie voor de hele klas houden of mag je ook presenteren in een klein groepje? Of mag je ook een schriftelijk werkstuk inleveren in plaats van een presentatie? Moet je met iedereen kunnen samenwerken, of mag je dat ook beperken tot een paar medeleerlingen? Of hoef je niet samen te werken en mag je ook alleen werken? Acceptatie dat iedereen verschillend is, gaat ook over de normen die wij hebben over sociale contacten in de klas. Kan je ook gerespecteerd worden in de klas, als je maar één echte vriend hebt op school, of misschien wel helemaal geen? Het is belangrijk om het hier als team over te hebben" Meer inclusief denken betekent dat ook kinderen met specifieke behoeften erbij horen, maar het moet wel mogelijk zijn. Soms zijn speciale settings (voor een bepaalde periode) nodig. De kernvraag moet steeds zijn: Wat heeft dit kind nodig om tot een optimale ontwikkeling te komen? Wat vraagt dat van hem als leerling; wat vraagt dat van de leraar, het team, de school en uiteraard de ouders? En welke school past daar het beste bij? Zo bezien kan het voorkomen dat een kind een prima plaats heeft in het speciaal onderwijs, maar dat terugplaatsing ook de moeite waard kan zijn. Het hiervoor genoemde KPC-rapport moedigt hiertoe aan. Het is belangrijk om te benoemen wanneer een overstap succesvol is en zo ook de verwachtingen af te stemmen.

Het Ondersteuningsteam is bij terugplaatsing altijd actief en op tijd betrokken (in principe aansluitend bij de evaluatieve besprekingen).

Hierna wordt een samenvatting gegeven van de handreiking die ook uitgebreid in genoemde notitie staat. Dus wil je meer weten: raadpleeg de oorspronkelijke notitie.

3. Samenvatting Handreiking overstappen van S(B)O naar een reguliere basisschool

Fase	Wat?	Hoe?	Wat is bij wet verplicht?	Wanneer? (gedacht vanuit een natuurlijk overstapmoment: het nieuwe schooljaar; kan ook op een ander moment)
1. Oriëntatie op overstappen: de leerling vol in beeld	<ul style="list-style-type: none"> • Goed zicht krijgen op het kind: wat heeft hij nodig om zich verder te kunnen ontwikkelen? • Wat zijn de pedagogische en didactische behoeften van het kind? • Welke onderwijsomgeving past daar het beste bij? • De school van herkomst / de oorspronkelijke school maakt werk van evt. aandachtspunten / werkpunten om terugkeer beter / goed mogelijk te maken en past waar nodig zaken aan waardoor verwijzing niet nodig is in nieuwe situaties 	<ul style="list-style-type: none"> • Het kind in beeld brengen op allerlei gebieden en binnen de domeinen school, gezin en vrijetijdsbesteding • Vroegtijdig met ouders en kind in gesprek • Pedagogische en didactische behoeften handelingsgericht beschrijven • Ouders en kind zo nodig aan het idee laten wennen dat een overstap een mogelijke weg is • Contact met hulpverlening / jeugdzorg (indien van toepassing) 	<ul style="list-style-type: none"> • De school voor speciaal onderwijs evalueert samen met het kind en de ouders tenminste één keer per jaar het ontwikkelingsperspectief van het kind en adviseert over de mogelijkheid van terugplaatsing of doorstroming • Het kind gaat aan het einde van de toelaatbaarheid voor de speciale school terug naar het regulier onderwijs, tenzij de school aan kan tonen dat dit niet wenselijk is voor de leerling 	November - Januari
2. Onderwijsbehoeften en het vinden van de juiste school	<ul style="list-style-type: none"> • School zoeken die aansluit bij de onderwijsbehoeften van het kind 	<ul style="list-style-type: none"> • (Be)zoeken van scholen, met kennis van en zicht op het kind • Actief betrekken van ouders en leerling in het proces • Kijken naar geschikte school, inclusief het team en de klas / groep • Verdieping van de reguliere school in behoeften van potentiële leerling en in setting van het speciaal (basis)onderwijs • Iedereen (kind, ouders, speciale school, reguliere school) staat achter de intentie om het kind te laten overstappen 	<ul style="list-style-type: none"> • De school van herkomst heeft zorgplicht en is verplicht om samen met de ouders en het kind een geschikte school te vinden • De ouders melden hun kind uiteindelijk aan bij de nieuwe school en doen dit tenminste 10 weken voor aanvang van het moment van overstappen 	Januari- maart
3. De	<ul style="list-style-type: none"> • Het kind voorbereiden op de 	<ul style="list-style-type: none"> • De speciale school kijkt samen met het kind, ouders 	<ul style="list-style-type: none"> • De ouders en de school voor 	Maart - Juni

voorbereiding op de overstap	<p>overstap: wat moet hij nog leren voordat de overstap een feit is?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kennismaking van het kind met de nieuwe school • Overdracht regelen • Afscheid nemen van de oude school 	<p>en reguliere school wat er nodig is voor de overstap</p> <ul style="list-style-type: none"> • Plan van aanpak maken tot aan de overstap • Overdracht van gegevens • Warme overdracht – kennismaking van alle partijen (kind, ouders, speciale school, reguliere school) met name op het niveau van de direct betrokkenen • Het kind weet wat hem te wachten staat op de reguliere school • Eventueel externe hulp en begeleiding inschakelen 	<p>speciaal onderwijs verstrekken alle relevante informatie</p> <ul style="list-style-type: none"> • De reguliere school beslist of het kind wordt toegelaten • Het gezamenlijk onderzoek naar de geschikte school en de afspraken die gemaakt zijn, worden door de reguliere school vastgelegd 	
4. De start in het reguliere onderwijs	<ul style="list-style-type: none"> • Optimale introductie van het kind op de nieuwe school • Prettige start 	<ul style="list-style-type: none"> • Afspraken maken voor de eerste schooldagen en de begeleiding tijdens de eerste dagen op de nieuwe school • Begeleiding op de reguliere school is geregeld • Het team staat erachter en is op de hoogte • Direct betrokkenen hebben praktische handelingsadviezen • Leerling en team worden voldoende ondersteund • Leerling weet wat er van hem verwacht wordt • Ouders worden met name de eerste tijd bijna dagelijks geïnformeerd over hoe het gaat • Regelmatig in gesprek met het kind; aandacht voor proces in de groep / klas 	<ul style="list-style-type: none"> • Binnen 6 weken moet de school een ontwikkelingsperspectief (OPP) opstellen, samen met het kind en de ouders 	<p>Mei-september</p>
5. De voortgang in het reguliere onderwijs	<ul style="list-style-type: none"> • Voortgang bewaken van het kind, op zowel cognitief als sociaal en emotioneel gebied • Optimale afstemming op onderwijsbehoeften van het kind 	<ul style="list-style-type: none"> • Blijven kijken naar wat het kind nodig heeft • Pedagogische en didactische behoeften en voortgang bespreken in het team • Aansluiten op onderwijsbehoeften: durf te differentiëren • In gesprek blijven met kind én ouders • Evalueren met school van herkomst 		<p>Tot einde schoolcarrière</p>
6.0. Het samenwerkingsverband: van individueel overstappen tot gezamenlijke visie en beleid	<ul style="list-style-type: none"> • School in de context van het samenwerkingsverband Focus op de context: de ambities binnen het samenwerkingsverband verwezenlijken 	<ul style="list-style-type: none"> • Visie expliciteren • Leren van en met elkaar binnen het samenwerkingsverband • Cyclisch denken en beleid constant bijstellen 	<ul style="list-style-type: none"> • Het samenwerkingsverband en de schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor thuisnabij passend onderwijs voor alle kinderen en jongeren binnen de regio van het SWV 	<p>Continue</p>